

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

ΤΟΥ Κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΝΗΣΙΩΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΕΣ

"Άλλοι την Πρωτομαγιά, πού γιορτάζουν τα λουλούδια, πηγαίνουν στα βουνά νά πάσουνε το Μάγι, κι' έγώ πολλές φορές κινούνται κατά τα νησιά.

"Εχει κι' ή θάλασσα τά ανθη της και τά Μαγιάτικά της ψώφα!

"Εφάρενα;

"Όχι! Δεν είχα ποτέ άπομονή. Τά εβρασταί νησος πάντοτε στομά, στό...πατέο...

Τώρα πον τά πατιδά όπ' ξεω, φορτωμένα ποτούμεδες κι' άλλα λουλούδια τού άγονο, τραγουδάνε τό τραγούδι της ήμέρας:

Τώρα ειν' δέ Μάγις κι' ή σνοιξι, τώρα ν' τό καλόκαρι...

"Ολα αντά μου έρχονται στη μητήμη, διως δαν άνοιγει και τές ένα παλιό λημονιμένο συριάδο, και έστηδουν όποια μέσα, άναστα κι' άγκαλιασμένα μεταξύ τους, κραντέλλες, κροδελίτες με κρώνα απαλά, λουλούδια ημορένα, μικροστούδια κοριτσιών και αγγελιούδια χρωματιστά, τασσακωμένα...

Μιά φορά στη Σύρο, στην Πηγή, καθημόνα με άλλους, τραγούντας στην μελιστάλαχτα και πίνοντας ματιάκια και νερό. "Ητανε Μάγις;" Ερώπει: να ήτανε, γιατί τογήρωια ωργήσαντα τα άγνωστα λουλούδια και ήθελε τό αλιά μέσα στις φλέβες μια ρωμαϊκούμενον καλογέρον. "Αν δεν ήταν ή άρχη, ήσουσ νά ήταν τό τέλος τού Μάγιον. Πάντως θύ ήταν Μάγιος και μαρτίκια τά σύκα.

"Ενα κορίτσι, φορτωμένο με μά στάμνα, ήθελε το γεύμα. Είσει μιά νοστιάδα, από έπειν του μόνον η Σύρο δίνει στις κοτελίες και στα λουκουμάτα της. Είχε μιά νοστιάδα, λέμε, και μιά ψωμάτη πάτανα του, που φαντάνε σταν γινούμενο σύρο, έποιο νά πέστη... στό άγκαρο, πον τό λαχταρόσουν.

"Εσκόπιος κάτι γλυκιά μειδιάστα, κάτι παπαγάκια καρδιώματα, κάτι τράβηξης, φορτωμένη τό σταμινή της, κάτι όπαν. "Ενας καλόγρος, σι μά κονυφάλα από πίσο καθιεμένος, την πήρε γρηγόρως όπο πίσο, τρέχοντας μέσα στο καρυκόλαδα, σωστός Κένταυρος, χλιμπιώντας άγρια, σιν μαύρο, θιγμούμενο σύντροφο, πον έχει καταγέλει μέσα του.. Ή μπόρα, ήδεια, θύ έστασε σε κατένα φέμα, παρακάτω! ..

Στην Πάρο μιά φορά, πον είχα πάει νά ίδω την Έκαντοντατιλάνη, είδε ένα ζευγάρι.

Γέρος, κατός, διάδορος, και καυσομόρος. Νέα ή γυναίκα του, και ψηλή κι' άφρατη, ροδοσκύνη κι' δλε ζωή, σιν συντριβάνη γυειώς, πον έ πέτασε τις δροσές και τά χαρούματά του. "Ενα πρόσωπο ανθισμένο, ένα δέρμα γαλακτούμοκρένο.

"Άνθη και γάλατα Πρωτομαγιάς!.. Κόπταζα τογήρωια της, νά ίδω και κανέναν τρόπο. Τίτοτε!..

Έλει τόσο δρωσιωμένες ή γυναίκες, στην Πάρο και στ' άλλα χωριά;

"Μή σποτίζεσαι, μον λέιν κάποιος. Αθήδες φάι κι άλλες διώδ οδάν ου' αντή... Έλει έ τόλτος του δ' γάμου!..

"Ο τόλτος του δ' γάμου!.. Ή, τότε, δεν χρει.... τρέτος!..

"Ο Μάγις — Βάζεται — Θάλλει και έπι τον γάδοκον κωφούμενο!..

"Είγανα μαστούδιλο, έγενθημα και ζακυνθινό φύλι, ζύγισα και τά διύ και βρήκα γλυκότερο τό δύτρο.

Τό πρωι, πον ζεπτήνησα, ζεπτήνησα με μιά καντάδα, πον περγινότας στό δρόμο:

Τής Κυριακής τό ξύπνημα μέλυσνει, μέλ πεθαίνει, ν' άκούω «γιασύλια άλομπλασθα» κι' δι ζγιος νά σημαίνη!

"Έγω, θύτε σγιούλια διλόμπλεσθα είδα — ίστος γιατί δέν ήτανε και ή έποχη τους — ούτε τόν άγιο άνωνα, γιατί ήταν μασφράν. "Η γάλακα θυμός τού τραγούδιον μ' έλιωνας και μού λίγωνε δηλη τήν ήμέρα τήν ψυχή!..

Κι' έτσι, τή νύχτα, γύμνα στο ξενοδοχείο.

"Έσει άπηρτοτες μά Χρυσούλα, εγγιζόχρηση, καθώς ή ίδα ελέγε, ένα κοντό και γιατό μέν ψωτιά κορίτσι, σάγη συμπινεντήρη δινέζεσαν και σφρίγουν και δρυγούσιν γενικών.

Τά μαρού μάτια της πετώνταν φλόγες άπιμμιας και τά κισσαένια κείλη της έξελγοντο, θαρρεῖ, και ζητούσαν κατασθετό άπω φύλι. Παχούλη στον πουκουνάρο, και γλυκά σάν μέλι.

Σενυχτούντο, δωπικού πόχετο και δι τελετάπες πελάτες. Τά μάτια της έγλαρωσαν και τό πρόσωπο στο τραγυγόν στηρίδος της. "Ημον δ μόνος πού άργοντα και λυθόμουν πον την παξένα.

"Ο έντονος μέλισσε, άρεντη, καθώς σε περιμένει, κι' έγώ το παραδοθηκα... μού είτε μά νήρα.

"Τίνος; φρέσης ξαρναπάνης.

"Τού ίππον!

"Και πούς μπορει ν' άντεσταθή και νά μή σε κλέψη έστανε, και τον παραδοθής;

"Γατι;

"Γατι είσαι άμωρη!..

"Αλήθια, άφεντη σαν δρέσω; Είμαι ώμωρη...;

"Είσω, Χρυσούλα μου, ξαναεί διλανθισμένη!..

Δέν μού άπλανησε. Πήρε τό φύλι και πήγε νά μον φένη γύ' ανέβει. Νοταριάνη, καθώς ήταν, παραπάτησε και έξελνοισθρε. Τά δράτσαν στήν άγκαλια μου, νά μήν πέση, και τήν καράπτα σφράτα.

Εμεινε έτσι έκι άκαντη,

"Μωρό μή λαπούθησες; σφέρθηρα.

Κι' έσκιναν νά ίδω τό πρόσωπο της. Τά ζεύη της άλασαν μά διντούν ζεστή.

"Ησαν κόκκινα σάν σκασμένο λουλούδι, ωδιάζ. Δέν βάσταξε και τήν έφιλα. Δέν έρρο πόηδη θράβαστε έκεινο τό φύλι.. και δέν την ξανείδα πλέον. "Άμα την θυμήμα διώσαμα..

Και τά νά πρωτοτυμηθεί, άπο τά Έλληνια νησιά; Τά χαριτωμένα, τά έρωτερά Έλληνικά της α, τά άρματισμένα, τά νοστιμούμενα από τη θάλασσα, τα διωνάθησαν τού Αίγαλον μας νησιά, τά παθητικά, τά εναλόπτασε στρογγυλωματονιγή, καθώς ήταν, προς έγνωστον διευθυντινόν, προς μεγάλην έκτητην γενιοναν και γνωστών και σπάνιων ένδος ένομοτάρον, πον είνε σήμα: Διοκητής τής Χωνιάτιλεσης σέ κάποια περιφέρεια, στη Βόρειο Ελλάδα; Τόσο μάλιστα έπηρέθη γι' αντό δ κ. ένωματάρχης, διστα έγραψε στήν άναφορά, κατεκίνοντας και ζητώντας τήν κεφαλήν τής Τσελεστίνας επί πάνω:

...Μέ το παράδειγμα της κινδυνεύουν τά δημόσια ει δη και ή γυναικεία δ δι ζι...;

"Ηδη λε νή πή γιά τά δημόσια ή θη και τήν κοινωνική αι δι ζι..

"Αλλά μάτι δέν τελείσθωντες ποτέ. Κι' δι δητήσουμε καλύτερα τ' άλλα γιά τοι ζόρον!

ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

"Ανθίζουν κι' ή κουφάλες...